

24 48

DISPUTATIO PHILOSOPHICA, De

FORTITUDINE.

QUAM
Trinuno aspirante Numinis.

Cum consensu ac approbatione venerande amplissimaeque
Facult. Philosophicae, in Regia Acad. Christinea, que ad Auram est, pro
Consuetis in Philosophia insignibus obtinendis,

SUB PRÆSIDIO,

VIRI Nobilissimi atq; Consultissimi

D. MICHAELIS Gyllenstælpens
J. U. & Phil. Doctoris eximij L. L. Pol. ac Hist. Prof. Publ.
Celebrimi, p. t. Rectoris Magnifici, D. Mecœnatis præ-
ceptoris & promotoris sui, omni observantia
æternum prosequendi,

In Auditorio Majori horis consuetis, cordatorum censura, pu-
blicoq; examini ventilandam submittit.

ANDREAS LAURENTII STIRENIUS
SUDERMANNUS.

Die Maji Anni currentis 1654.

A B O A E.

Typis Acad. apud Viduam Petri Waldz.

Serenissimæ Regis Majestatis,
Regnum Sveciæ Gothiæq; viro fidelissimo, in Cancellariâ
actorum Germanicorum Secretario accuratissimo.

Nobilissimo atq; Amplissimo
DN. CHRISTOPHERO FREDERICO
Bon Shwalch de Abrunna &c. Dño ac patrono suo ut
certissimo & propensiss. ita etatèm de votè suspiciendo
N E C N O N

Nobilissimo & Spectatissimo VIRÒ
DN. LAURENTIO Sneeden Falde de Wallhoff
& Wellamsund/ polonicæ transactionis Lubecæ Anno 1652, ha-
bitæ Secretario circumspectissimo, Dño & Mecoenati suo
indubitatissimo omni animi gratitudine colendo,
U T E T

Consultiss: Clariss: prudentiâ multoq; rerum usus politiss: ac præstantiss:

DN. PETRO Zeffleff/ Regij dicasterij Aboënsis Assessori
expeditissimo, nec non judicii territoriali in Lille Savolax
requissimo.

DN. M. JOHANNI WASSENIO, ejusdem supremi judicij
advocato Fisci solertiiss: ac territorij Savolax judicii dexterissimo

DN. LAURENTIO DANIELIS Vectigalium
majorum Nycopiæ præfecto vigilantissimo.

DN. ZACHARIÆ UNIONIS TROILIO inclytæ
Civitatis Faloniae in DaleKarlia exactori maximè industrio.

Dñis Mecœnatis, promotoribus ac fautoribus suis propensiissimis,
Philosophicas basce pagellas non tam moris, quam honoris ac
debitæ gratitudinis testificande causâ inscribit, dicat, offert.

Andreas Laur: Stirenius
Auth: & Resp.

Encomium Thematis.

Cunctas inter virtutes, quas nobis
suppeditare nititur Philosophus, pri-
mas facile tenet nos ipsos respiciens,
quintumq; concernens præceptum, For-
titudo; Unde & primum ipsi assignarunt Ethici lo-
cum: Si enim species labores & pericula, est difficulti-
ma: Si reipub: commoda, fructuosisima: Si laudes
& præmia, splendidissima, Hac munitus virtute, pro
prio Dei mactatur elogio: Hujus radijs, audacia & timi-
ditatis tenebrae depelluntur, dissipantur radicibusq; ex-
tirpantur. Alexander ille Magnus, hujus adjutus ope,
toti innotuit orbi: Incomparabilis Heros Rex noster
quondam Gustavus Adolphus, ob hanc parem in orbe
vix habuit. Hac sancti Martires clari, quibus certe
sub sole nihil constantius unquam, quibusve inter for-
tes haud immerito locus debetur primus; Suo enim
sanguine veritatem doctrinæ cœlestis confirmavere:
Quid haec quid præstantius! Hujus ego naturam inti-
mius scrutari consultum duxi; Ut ut sublimitatem il-
lius haud ingenij æquet tenuitas, Cæptis meis as-
spireti in unitate Trinus inq; Trinitate unus!

Theſ: I.

Quamvis fortitudo sit rara avis in terris, nigroq; simili-
lma Cygno: Nam actus quibus comparatur, undiquaq; circumsepti periculis, sapissimè in præsentissima
fortem deducunt discrimina, à quibus pleriq; abhorrent:
Eam nihilominus dari nemo cordatorum inficias ibit,
aut in dubium revocabit; Sed evidentissimi ejus soleq;
splendidiores id evincunt effectus, quos indies nostris
obvertit oculis. Hinc veteres eam solam salutarunt
virtutem, vulgusq; inter Cardinales numerarunt.

2. Est autem fortitudo virtus specialis à Cæteris
distincta, magnanimitatem & patientiam pro suis haud
agnoscens speciebus, ut quibusdam volupe est; Ma-
gnanimitas enim circa honores magnos occupatur...

3. In virtutis hujus exactiori delineatione, enucleanda venit tām definitio *Nominalis*, quam *Realis*, nec
non Divisa, unā cum virtutis *extremis*.

4. In nominali occurunt *Homonymia* & *No-
tatio*.

5. Multorum errorum genetricem *Homonymiam*
tollere minimè videtur inconveniens; Eā enim ex-
tirpatā, genuina virtutis natura clarius dispaleſcit: Ace-
cipitur autem variè I. Pro universo virtutum Choro, &
qualicunq; animi firmitate, que in cuiuslibet virtutis actione
reperitur, prout notat Picc:gr. 4. Cap. 21. in fine. II. Pro
quolibet periculorum contemptu, sicutq; includitur audacia.
III. Pro virtute corporis (quam robur latinè nuncupamus)
& virium naturalium vigore, quo sensu brutis, leonibus scilz.
& equis Fortitudinem adscribimus; Juxta illud Horatij

Fortes

*Fortes creantur fortibus & bonis:
Est in juvencis, est in equis patrum,
Virtus, nec imbellem ferores
Progernerant aquilæ columbam.*

IV. Pro Virtute Morali Specialem animi firmitatem importante, èq; susceptione periculorum rectâ cum ratione pullulante. Quæ acceptio nostro hâc vice inserviet instituto.

6. Notationem quod concernit nomen trahit *Fortitudo* non incompetenter à ferendo; Quod res & adversas & secundas, maximè verò illas ferat ac sustineat; Plus namq; in ferendo, quod sæpius requiritur, quam feriendo, quod rarius, conspicitur: Is minimè pro forti habetur milite qui hostem imperterritus aggreditur animo, cognitâ autem ejus virtute, hastam abiciendo tergaq; dando in pedes se coniicit; Sed qui impetus hostiles tolerat, & quocunq; inclinaverit fortuna, animo persistit immoto. Græcis dicitur ἀνδρὶς ἀνδρὸς à viro: Hebræis OMETS à Rad. AMATS fortis fuit. Nobis Svecis, Manhafftigheet à Man; quia viris maximè; quibusdam tamen, licet rarius, fæminis competit; Hic verò denominationem à potiori fieri, cuiq; in confesso est. Viros maximè decet, inquæ illis facilius reperit locum, propter peculiarem animositas, tem, quâ præ sexu muliebri gaudere solent.

7. Enodatâ *Nominali*, succedit definitio *Realis* quâjuxta Calculum Nobiliss; atq; Consult; D. D. Gyllen Stålpen's Præsidis præceptoris & patroni mei ætatèm suspiciendi, in Ergastulo Virtutū, positam hoc modo informatâ propo: *Fortitudo est Virtus Moralis, quâ adversa quævis magno animo, honestatis gratia perferimus, ne vel plus aequo metu amus, vel temere nos periculis obijciamus.*

8. *Genus in data definitione constituimus virtutem & quidem Moralem; non enim hic habitum aliquem insitum, nec infusum, sed acquisitum, promptum cultorem reddentem suum, ad munia facile & cum oblectatione obeunda intellectum volumus.*

9. *Differentia specifica, petitur partim ab Effecto vel proprio officio quale est servare mediocritatem & decorum inter duo vitia, in eorum quodcunq; incidenter illiditur. Partim Objecto eoq; interno vel externo partim Fine. Internum & propinquius ejus Objectum constituunt (utalijs in virtutibus) ipsi affectus h. l. metus mali & fidueia boni, qui non pro extremis hic, veluti alias accipi solent, sumuntur (inter illa potius existere, quam circa eadem versari dicuntur; Affectus enim per se neq; boni neq; mali, sed extrema semper vitiosa) verum pro passionibus appetitus irrascibilis, quas cohibet ac temperat. Externum & remotius hujus objectum est vel Generale vel speciale; Illud vicissim est vel primarium vel Secundarium primarium sunt Co^{ro}Be^{rg}a i. e. terribilia seu formidabilia, quae metum atq; terrorem homini in periculis incutiunt.*

10. *Virtus haec, quovis in malorum seu terribilium haud conspicitur genere: Unde malorum genera constituunt duplia: Vel in honesta vel honesta: Illa cum turpitudine sunt conjuncta: Qualia sunt peccata & quæcunq; inde pullulant, nostrâq; contrahuntur culpâ; haecce qui non detestatur, vix viri boni atq; probi; multò minus fortis meritò audit nomen. Xenophanes Lagi filius obiciens timiditatem quod tesseris ludere nollet: fateor, inquit, me timidum esse, sed adversus in honesta: Quod habet Plutarch. Theologis hoc malum culpa dici consuevit, illudq; haud hujus loci,*

ii. Hæc vero sunt quævis adversa & molesta,
gravesq; casus quæ turpitudini juncta non sunt, omni
vacantia culpâ nobisq; præter metum evenientia; Ut
morbus, patupertas, persecutio. Theol: *Malum pana*,
hæc nostro se accommodant proposito.

12. Formidabilia hæc honesta sunt iterum du-
plici in differentia: Quædam horum *περὶ ἀνθρώπον*,
quædam *χαρὰν ἀνθρώπον*. Illa sunt quæ humanam su-
perant conditionem, quæque majora ac atrociora, quam
ut ab hominibus contemni ac sustineri possint; Sed
cunctis (sanæ mentis) terrori ac horrore sunt: Ut ful-
mina, tempestates, terræ motus, insoliti comitæ, &
id genus alia; Quibus enim hæc metum ac terrorem
non incutunt, quæ sic vires superant humanas: Vix
carni & sanguini suum debent ortum; Sed potius
duras cautes agnoscunt genitores. Tales Psylli contra
Austrum, quem sibi ventum sentiebant infensum, ar-
matâ proficiscentes manu, arenis obruébantur: Teste
Hérodoto. Et sic suæ stultitiae, justam reportarunt
mercedem. In his non occupatur fortitudo; Quo-
niam neq; sibi gloriam, neq; ulli utilitatem pariunt, qui
tamen intrepidè & inconsideratè ejusmodi se obiciunt
mâlis. Hinc liquet non absonum esse, metum seu ti-
morem in virum fortem cadere; Potissimum horum
periculorum quæ dicuntur supra hominem: Ignaviæ
vero seu timiditatis, quippè vitium, nequaquam.

13. *χαρὰν ἀνθρώπον* i. e. Secundum hominem
sunt ea, quæ et si hominem terrere possunt, à cordatis ta-
men & animosis sustineri; Limitibus humanæ condi-
tionis contineri, viresq; hominum haud superare que-
ant. Horum alia *Minora*, quæ terrent quidem; Sed

minus

minus tamen hominem afficiunt faciliusq; tolerantur. Ut jactura pecuniae, moibus, exilium. Alia Majora, quæ magis hominem infestant difficiliusq; perferuntur: Ut mors, membrorum resecdio; Ita Zopyrus nares, aures & labia, sibi præscindi passus est. Sedechiæ oculi eruebantur, filijq; coram eo occidebantur. Hæc omnia viro forti intrepidè ferenda, si suâ sibi non obveniant culpâ; Sin minus, vix fortis, sed potius scelerati meretur nomen. Sunt tandem quædam pericula *prævisa*, quædam *repentina*: Utrobiq; sanè fortitudine opus est; In his tamen fortitudinem majorem mereri laudem, eaq; magis ex habitu & animi constantia enasci, quæ minus præparationis habent: Quæ enim subita nec perspici quanta sint, nec caveri, nec depelli facilè possunt, inq; illis metu expertes atq; imperterritos se præstant, nemini non patet. Ast *tela prævisa*, ut sonat tritum, *minus nocent*: Sed haud quaquam omnis eliminanda venit deliberatio ac consultatio; Alias enim è tramite virtutis in barathrum decidit vitij scilz. audaciæ; Verùm *consilium*, ut perhibent, in arenâ capiendum.

14. *Secundarium* verò fortitudinis objectum constituunt Θερζαλεά h. e. fiducialia, quæ nobis in periculis fiduciam adferunt; utpote militum copia, munitiones, divitiæ; Sed dispari modo in utrisq; occupatur, in timendis enim rebus evidentius spectatur vis fortitudinis. Metus circa mala, confidentia circa bona versatur. Appellatur hoc secundarium; Quia minus perturbat hominis animum, & non nihil saltem de ratione participat formidabilis, animiq; quandam requirit confidentiam: quâ ijs fortem resistere sœpè oportet. Interim tn. hic ut in alijs, non intelliguntur quæ.

vis fiducialia, sed illa tandemque honestatem sibi habent annexam, fortitudo enim circa sola honesta occupatur.

15. Cum autem ex supradictis facile constet, formidabilia sive adversa haud cujusvis esse tolerare: facilius tamen est moderatè ferre res adversas, quam secundas, contra opinionem Archytæ arbitramur; Ut ut res adversæ vitam & corpus nostrum petant ac nos ipsos adoriantur, totus tamen homo ijs, quantum virium est, manibus pedibusq; obsistit, adversatur, obluctatur, illorumq; quærit antidota, ne tam facile succumbat; animum sanè elatum deprimunt, inflatum contrahunt, exorbitantem in viam reducunt: Hinc propheta Esaias, 28: 19. Vexatio dat intellectum. Si fortuna nobis blandiri ac cuncta suppeditare cæperit, modus nobis difficilis observatu est, cum res secundæ ac voluntates se nobis tacitè insinuent; Sed in quævis devia rapimur, à circumspectione ad incogitantiam, à modestiâ ad insolentiam, à metu ad audaciam & temeritatem ducimur. Hinc sapienter Publius Mimus: Fortuna cum blanditur captatum venit. Item fortuna quem nimium fovet stultum facit. Huc quadrat svecicum illud proverbium: Att draga goda dagar/ hörter til en starker rygg. Exempli loco sint: David, Salomon, Alexander & quam plurimi alij, teste quotidianâ experientiâ qui nimio fortunæ favore graviter hallucinati sunt,

16. Licet jam in genere, fortitudo versetur circa difficultia & terribilia: In specie tamen difficultima & terribilissima, pro speciali suo agnoscit Objecto, quale quid ipsa mors bellica: Nam morte nihil terribilius aut acerbius unquam, est enim extremum quid & ultima re.

rum linea, ad civilem pertinentium vitam. Hic non intelligitur mors naturalis (alias quilibet esset fortis ac virtuosus) sed honesta ac violenta: Nonnullis enim mortis generibus mori turpe est, à moriendi autem turpitudine fortis abhorret, & pro fine semper honestatem habet: Objectum hoc ex applicatione Aristotelica est *mors bellica*, ut dictum, ex nostra *mors bellica & Martyrium*. Illa pulcherrima & honestissima, salutem publicam debito intendens modo, religionem, Leges, libertatem, liberos & quæ habemus charissima tueretur. Hoc autem illam multis superat parasangis; Martyres sine resistentiâ, animo intrepido acerbissimam subeunt mortem, in re præclara gravissimos sustinentes dolores; Dolores vero augent covititia adversariorum, rem præclaram esse arguit veritatis confirmatio, quam sanguinis sui obsignant sigillo. In mortis periculo non datur his elabendi cum honestate via; In bello vero non nuanquam elabendi occasio, fugaq; viro conceditur fortis: Nam si nullum damnum inde expectatur, fugere præstat, quam in sequenti hosti victas cum sanguine manus dare; Ex hujusmodi enim viri fortis fugâ reipub salus accidit; Juxta illud, fugiens denuo pugnabit seq; ad meliora tempora servabit; In mortuis nulla, in vivis vero aliqua spes remanet. Si vero damnum è fuga reipub. atq; Ecclesiæ immineat nunquam fugere præstabit; ex istius modi enim viri fortis fugâ detrimentum capit reipub.

17. Ex his facile constat virum fortem nec omnia nec nulla, sed saltem quædam mala subire debere; Illa nimis quæ tribus requisitis sunt insignita: Ut sint
Honesta; Omnia quippe honestatis gratia, virum for-

tem facere & pati decet: 2. Quæ vera laudis materiam
præbere possunt: Omnes namq; virtutis actus, laudabili-
les esse convenit. 3. Quæ in publicum sunt utilia: Ex-
levicula enim & privatâ causâ ad arma provocare est
temerarij ac audaculi, haud quaquam viri fortis atquè
prudentis.

18. Partim à fine, qui est ipsa honestas, quam non
minus quam reliquæ virtutes, sibi propositam habet.
Unde liquet milites mercenarios, qui tantum lucri cau-
sa: Et qui tantum ob fines regni augendos dimicant,
non esse verè fortis: Causa namq; magis virum effi-
cit fortem, quam pugna, eademq; bellum licitum & ho-
nestum facit.

19. Concludimus igitur modum & formam
fortitudinis consistere in legitimâ ratione pericula ag-
grediendi & sustinendi.

20. Officium viri fortis præcipue in his consistit:
Ut 1. In periculis tam adeundis, quam sustinendis
sit intrepidus, non instar lapidis & trunci, quia
in illis nullus intellectus, nullus sensus periculo-
rum; Sed instar hominis: Atq; sic non alienum à viro
forti doloris affici sensu, cumq; præter ignominiam
confiteri posse, sanguine sanè & carne gaudet, quæ ex
vulneribus & plagis naturaliter non posunt non dolo-
rem sentire: Si vero instar lapidis & trunci nullum sen-
tiret dolorem & molestiam, nulla ejus oriretur laus,
quod ea pateretur..

21. Non temerè quævis aggrediatur pericula,
sed ea duntaxat quæ honestatem, sibi laudem, alijsquæ
utilitatcm concomitantia habent. Contra hoc pec-

Cant jam gravitè illi, qui in monomachias ruunt, in
quibus nulla honestas, ne dum publica utilitas, nulla vir-
tus elucet: Tales Monomachi legitima & ordinaria
media, magistratum nimirum ac leges publicas, ad di-
rimendum lites sanctitas, vilipendunt, ejusquè ludi-
brio exponant edicta: Animæ ac corporis prostituunt
salutem. Supremum illum legislatorem derident,
qui tamen sat gravem monomachis denunciat merce-
dem Math. 26.52. *Omnes qui acceperint gladium,*
gladio peribunt. Et Gen. 6. 9. *Quicunq; effus-*
derit sanguinem humanum, per hominem fundetur
sanguis ejus. Verùm asino hic narratur fabula,
& ipsi movent auriculas: Graphicè præclariss:
Heiderus eos depingit, ubi ait: *Provocantium iracū*
diam, pallorem, rugorem, tremorem, furorē, rabiem,
maledicta, convitia, execrations, blasphemias, plagas,
ictus, vulnera, cædes, vide: Non hominem te vide-
re, sed immanem beluam fatebere. Belua, hic
mos ultimis his temporibus ita invaluit, ut qui in arc-
nam cum aliquo descendere recusaverit, mox convitijs
obrutus, vix in consortiū sociorū amplius suorū admitti-
tur. Monomachia verò inter hostes, pro reipub: li-
bertate & Ecclesiæ salute, hoc est pro aris & focis, re-
ge & grege permisso jussuq; summi magistratus facta;
qualis Erigij & Satizbarsanis apud Curtium, tolerari po-
test, cum vindictæ publicæ rationem habeat: Interim
non satis tutum videtur, belli fortunam uni alterive com-
mittere: Qui autem ejusmodi aggrediuntur duella
& pro virili sustinent minime gentium fortitudinis latu-
de fraudendi veniunt.

22. 3. Periculis se obijciat consilio & ratione,
singulas sibi habeat perspectas circumstantias, h. e. eo
modo, loco tempore, quo & quando oportet, idquè
haud perturbatus, haud iratus; Sed firmo animi, pro-
pter virtutem ipsam, proposito. In hæcce impingunt,
qui vulnerati ab hoste, præ dolore & irâ in hostem ru-
unt, illumq; prosternunt & in fugam convertunt, hi
quidem pugnaces, sed non fortis sunt; Nam non ho-
nestatis causa, nequè rectæ rationis ductu dimicant;
sed suum dominari sinunt affectum, & brutis vulnera-
tis sese gerunt similiores.

23. 4. Honestatis gratiâ cuncta faciat, quæ præ-
cipiūs singularum virtutum moralium salutatur finis*. Unde constat latrones & sceleratos, utcunquè gravissi-
mos passos dolores, atquè eos qui magicis artibus
stuporem ita suis intulerunt membris, ut à vulneribus
sint immunes, haudquaquam fortes esse agnoscen-
dos, sed potius se ipsos timiditatis arguere; Non e-
nim honestis & licitis utuntur medijs. Hinc etiam in
propatulo est ἀντοχὴ γιαν̄ minime approbandam esse,
& eos qui violentas sibi inferunt manus laureā fortitu-
dinis minus recte coronari (utut quidam prophani &
Ecclesiastici scriptores pro eā mirum in modum pug-
nent (qui enim ita desperatione & vitæ tædio se è me-
dio tollunt graviter peccant 1. Contra authoritatēm
Dei (qui solus est vitæ Dominus) lumen ab ipso incen-
sum extingvendo 2. Contra bonitatem Dei, vitam nostram
(quā stationē nostro proutu, deserere non licet) sper-
nendo 3. Contra providentiam Dei, ordinem ejus pertur-
bando, quintum decalogi præceptum transgrediendo.

4. *Contra charitatem & amorem sui*, semetipsos non conservando, & adversus quosvis insultus legitimè non defendendo. 5. *Contra iustitiam a usu privato*, rem pub. cælestem & mundanam, Cive membroq; privando; at quæ sic conjugem conjugé, amicum amico, liberos parente, quum in utili ac minus necessariæ se dedunt morti, spoliant. Verum hujusmodi carnifices egregiū timidi tatis, ignaviae, saevitiae, injustitiae, stultitiae, qui ita magnitudine imminentis mali deterriti, in voluntariâ morte, mali quærunt aut remedium aut finem, ostendunt exemplum; Tales sub limine extracti sepulturâ Asini sepius liri consuevere. *Fortium virorum est*, dicente Curtio, *non odiſſe vitam, sed contemnere mortem*; *suus cuiq; enim amor est se conservandi permanendi quæ insita voluntas atque aspernatio dissolutionis* Seneca: Viro forti adversa & molesta constanti ac æquo animo ferenda sunt: Qui verò ita injurias sibi inferunt manus adversis rebus franguntur, fiunt desperabundi & ex impatientia planè succumbunt. Iстius modi homines sunt pusillanimes, in formidando enim modum exceedunt, inq; confidendo deficiunt. Verum inter avocatos damnandi non videntur, qui propter publicam utilitatem (summâ urgente necessitate) se suosq; devovent; Sed à regulâ hâc communi haud immerito excipiendi sunt.

24. *Fortitudinis breviter declaratam definitionem ejusdem excipit Divisio:* Quoniam autem plures, quam par est, viri fortis nomen ac titulum sibi adscribunt ac vendicant, haud silentio involvendum est, fortitudine maiam esse Apparentem sive Adulterinam, aliam Veram sive genuinam.

25. *Species apparentis à Philosopho Lib. 3. Eth.*
Nicom: Cap. 8. quinquè enumerantur. I. Dicitur
Civilis sive legalis (aliás *politica*) quâ quidam se pericu-
lis committunt, non virtutis amore, sed formidine pœ-
næ, coacti nimirum legibus, vel præmijs incitati: Sic
Darius cum in Schytiā suas duxisset copias, pontem
quibus stratus erat Ister, demolitus est, ut scirent mi-
lites sibi aut pugnandum fortiter, aut turpitè occum-
bendum. Herodotus Lib. 6. 2. *Experimentalis*
(quâ solâ experientiâ freti in certamen prorumpunt;
Quoniam cognoverunt sibi aliquoties ex voto succes-
sisse: Ut gladiatores, qui non tam fortes quam pu-
gnaces dicendi;) Alio nomine *fiducialis* appellatur.
3. *Irruenda*, quâ sapè inermes in prælium truduntur;
Ira enim est eos & *calcar fortitudinis*, juxta tritum:
Hinc Virg:

Acrior ad pugnam reddit & vim suscitat ira.

Unde ad repellenda molesta adversus hostem totius
corporis vires colligit, excitat, instigat: Majora certè eū,
qui irato quam tranquillo est animo, tentare, moliri ac
perficere, in confessō est. 4. *Fiduciaria*, quâ quis spe
victoris pericula confidenter subit 5. *Inscia*, quâ
quidam ignorantia periculi animosè in hostem ruunt,
eousquè progrediuntur, donec se impares hostium
viribus sentientes, mortemquè metuentes in pedes
se coniiciunt: In quos quadrat vulgare illud: Dulce
bellum inexpertis.

26. *Species hæ* (si hoc insigniendæ veniunt
nomine) licet aliquid cognatum veræ fortitudinis
habent

habeant ; Interim tamen his speciebus insunt nonnulla vitiola, utpote ; Spes temeraria, ira & effrenata cupiditas ; Nam apparen^s rectæ rationis judicio minimè suum debet ortum. Apparen^s non tam honestum, quām utile & jucundum perpendit atquē scrutatur : Vera ē contra ; Ac proinde, verae virtutis rationem habere nequit, potius ergo hæc est distin^ctio quædam nominis ambigui, quæ omnibus virtutibus applicari potest, quām exæcta rei divisio.

27. Ne autem sicco, quod dicitur, pede præteream veram fortitudinem, verbo saltem ejus (brevitati studentes) Divisionem attingere lubet, quā dispesci consuevit in Bellicam & Togatam ; Illa est qua mortem oppetere in bello, vir fortis haud detrectat, hominem animosum, intrepidum & quadratum reddit. Hæc præ cæteris clarus fuit Alexander Magnus, qui cum nullo unquam hoste congreßus est, quem non vicit : Nullam obsedit urbem, quam non expugnabit : Nullam adiit gentem quam non conculcavit : De cuius gestis scriptor ejus Curtius evolvatur. Lucomeridiana clarius nobis suppeditat exemplum Rex noster, piæ memoriar, Gustavus Adolphus, quem non gloriar, sed libertatis Christianæ ac Civilis studium & justissimæ belli causæ ad arma traxer^e. Nec non Gustavus I. Josua, Gideon, David, Cyrus junior & alij. Hæc vero est, quā homines extra martis aleam, mala quotidiana fortiter aggrediuntur, sustinent, animumq; tam in prosperis quām adversis præstant immotum : In hæc exelluere Socrates, Philippus Macedo, Fabricius, quem difficilius ab honestate, quam solem ē cursu suo dimoveri potuisse, perhibent.

28. *Togatam* vicissim subdividere solent, in *Do-*
mesticam, quæ cuique privato animum præstat quadra-
tum; *Conjugium* quippè schola crucis: Et *Urbanam*
quà reipub: rectores prædicti esse debent. In quem
non hæc in illum dubio procul cadit illa; Ut fortis me-
ritò appelletur, in curiâ & foro fortes Demosthenes &
Cicero salutantur.

29. Fundamentum Divisionis in *Togatam* ac
Bellicam, petitur partim è diversitate Objectorum spe-
cialium: Hujus objecta sunt perieula bellica mortis cū
contemptu (non more Epicuri; Sed hominis pruden-
tis & animosí) illiº verò res adversæ extra bellum, utræq;
magno animo & prudentè adeundæ, tolerandæ, supera-
dæ, partim Subjectorum, sæpiissimè enim bellicâ qui excel-
lunt fortitudine, togatâ minimè, & viceversâ. Partim *Cate-*
sarum efficientium, alijs acquiritur actibus fortitudo bellicæ,
alijs togata: Non nisi bellicis paratur actibus bellica,
quibus optimè togata carere potest.

30. Virtutis autem hujus natura ac essentia ut
adhue evidentior evadat, extrema sive opposita ejusdem
brevitè attingere, haud inconveniens videtur, secun-
dum Can: Log: *Contraria juxta se posita, magis elucescent,*
quemadmodum cæterarum virtutum, ita & hujus ex-
trema, in duplice sunt differentiâ: Alterum in excessu,
ut *Audacia*; Alterum in defectu, ut *Metus*. *Audacia* est,
quà plus, quam par est, quis confidit nihilq; metuit; Sed
in pericula præcipiti impetu, sine ratione ruit: Quales
Celtas fuisse, qui stricto ferro fluctibus marinis se oppo-
suerunt & prius aquis obruti, quam in fugam versi: Ut
memorat Ælian: Lib. 22. Alexander M. non nihil ad
hoc inclinebat vitium, præsertim in expugnatione Ty-
ri, in cujus muros primus insiliebat: In urbē Mallorō non

nisi duobus comitantibus, saltu, maximo vitæ eum periculo, se immisit, nec sua tam virtute, quam benignitate fortunæ servatus, ut perhibent Historici. Just. Lib. 12.

31. *Metus sive timiditas est, qua in confidendo multi deficiunt, contemnendaq; plus æquo metuunt; atq; ita ab arduarum rerum susceptione prohibentur: Qualis fuit Artemon, cui æreum semper scutum supra caput bini tenebant servuli, ne illapsu rei alicuius læderetur. Plutarch. in pericul. In sacris Apostoli Petri Historia præcipua est, ad mulierculæ vocem expavescentis.*

32. *Utrum horum extremorum sit tolerabilius, utrum deterius, ex jam allatis concludimus, metu audaciam tolerabiliorem, quia minus à medio distat, faciliusq; corrigitur. Metus v. sive timiditas magis reipub. & Ecclesiæ officit, nihilvè, pro patriæ ac Ecclesiæ saluste, aggredi patitur.: Hinc Poëta.*

Audaces fortuna juvat, timidosq; repellit.

Audaces non metuunt, sed animo sunt præsenti, quæ potiores arguunt fortitudinis actiones. Magna aggredi pericula fortitudinis est; Quod cum audaciâ commune habet; ea verò fugere timiditatis. Quamvis jam in hoc convenient, quod uterq; pericula intrepidè subeat, varia tamen inter eos datur discepantia: Nam fortes ratione & consilio: Audaces temerario ausu periculis se obijciunt; Illi in periculis sustinendis constantes & patientes. Hi non rarò inconstantes, medioq; in periculo hastam abiiciunt. Verbo: Fortes singulas observant circumstantias; Audacest verò in excessum absunt.

Quam-

Quamvis plura de Nobilissima fortitudine dis-
cenda forent, haec tamen paucula (uberiora qui des-
derat ex Eth. petenda veniunt) pro instituti ratio-
ne dicta sunt.

Omnipotenti & fortissimorum fortissimo, sine
intermissione sit laus honor & gra-
tiarum actio.

Literis & moribus Ornatis, ac præstantiss., Juveni
DN. ANDREÆ LAURENTII
STIRENIO, Sudermanno, Philosophiæ Can-
didato meritissimo, amico meo sincerè dilecto, pro
gradu Magisterij disputanti, hocce tergatis-
xw animitus gratulabari.

STIRENI, tandem meriti tibi dentur honores.
Macte animo celsam forti conscende cathedram;
Doctaq; de ærð peiq;, ANDREA, hic prælia misce.
Prosit honos, voveo; Prosit titulusq; Magistri.

MICHAEL Gyllenstalpe.

In Disputationem Præstantissimi & Politissimi,
DN. ANDREÆ STIRENI I, Sudermannii,
Philosophiæ Candidati meritissimi, pro gradu & ho-
noribus in Philosophia summis dexteritate
magna propositam.

Præside per celebri, clara virtutis alumne,
Fautor STIRENI, differis egregie,

Atquè doces celo mentis qui robore pollut,
Et quid magnanima Strenuitatis opus.
Pergas sic porrò studijs incumbere rectis,
Ut fias clari portio clara Soli.

L. m. q;
amoris declarandi ergo

NICOLAUS LAUR. NYCOP,
S.S. Theol. Prof: & P. Saguens,

I Ngenio polles, polles virtute per ampla,,
STIRENI Fautor candide, Vive, Vale.

Prudentissimo nec non Doctiss. Dn. Stirenio, Phis
losophiae Candidato dignissimo, Patriote dilectiss.
fraternum in modum amando; apposuit.

L. M. q;

JONAS Et SUDERMANNUS.

O ppressus quamvis morbo ; tamen optime Fautor
Iam tibi STIRENI, carmina pauca canam.,
Ecce nitent verni purissima lumina Solis,
Et clarum rutilans explicat aura diem :
Dum scandit cathedram, Studiorum præmia digna.
Et capis, ANDREA largiter ergo tuum
Funde merum, Geniumq; voca, Sophiamq; Maritam.
Concelebra, nardo tingere, sparge rosas.
Abiже quicquid habes quod mordeat, inde quicquid
Latitia moveat gaudia plena novæ.

Fautori & amico meo ut certo ita dilecto pro honoribus Phis
losophicis disputanti, hisce gratulabatur.

PETRUS MAGNI GYLLENIUS
Wermelandus,